

IZAZOVI I PERSPEKTIVE

Političko obrazovanje u
demokratskoj tranziciji

Izazovi i rezultati

Demokratiji su potrebne demokrate

Demokratija je jedino političko uređenje koje se mora učiti. Zato je političko obrazovanje preduslov svakog demokratskog društva

U okviru obeležavanja 15 godina rada Fondacije "Fridrih Ebert" (FES) u Srbiji, 8. i 9. juna u Beogradu je održana konferencija "Političko obrazovanje u demokratskoj tranziciji – Izazovi i rezultati". Kao ciljevi konferencije navedeni su definisanje pojma političkog obrazovanja – političko obrazovanje/trening i vaspitanje, identifikovanje problema i pozitivnih iskustava, jačanje svesti kod društvenih i političkih institucija o neophodnosti političkog obrazovanja, institucionalizovanje istog, razmena evropskih iskustava u procesu političkog obrazovanja, uvid u regionalne aktivnosti na osnovu iskustava iz Makedonije, Crne Gore, Hrvatske, Srbije i BiH, umrežavanje organizacija, kako u Srbiji tako i u regionu i izrada nacionalnog i regionalnog akcionog plana. Međutim, tokom dva dana panel diskusija i više nego živih rasprava otvorena su mnoga zanimljiva pitanja, među kojima je najintragantnije bilo kako postići balans između političkih znanja i veština u procesu obrazovanja u ovoj oblasti.

O značaju političkog obrazovanja, a pre svega o činjenici da potreba za njim ne prestaje ni u razvijenim društvima, govorila je Luiz Rurup iz centrale FES-a u Berlinu. Ona je kao osnovu rada FES-a navela citat Fridriha Eberta (1871–1925), slavnog nemačkog socijaldemokrate i prvog predsednika Nemačke: "Demokratiji su potrebne demokrate." U skladu sa tim principom, demokratija je, rekla je Rurup, jedino političko uređenje koje se mora učiti: "Zato je političko obrazovanje preduslov svakog demokratskog društva, ono je suštinski zadatak na putu ka demokratskom uređenju." Luiz Rurup je objasnila da pojam demokratije za koji se zalaže FES, socijaldemokratija, znači da ovaj oblik uređenja postoji samo ako su tu i socijalna pravda i demokratski procesi: "Demokratija ide ruku pod ruku sa socijalnom pravdom i solidarnošću."

Kako političkog obrazovanja nema bez definisanih ciljnih grupa, Rurup je navela koje su to glavne ciljne grupe kojima se obraća FES: to su, pre svega, građani koji traže političku orijentaciju, omladine stranaka, sindikati, multiplikatori, parlamentarci i aktivisti civilnog sektora. "Ciljna grupa su nam svi oni koji imaju uticaja na društvena kretanja. Iznenađićete se, ali tu je i vojska. Naime, ako i tamo postoje demokratski procesi, bez dileme možemo da kažemo da je društvo demokratsko."

Koliko je važno političko obrazovanje, ali i kako ovaj proces ume da izgleda u praksi, kada nema vremena ni mogućnosti za pravljenje detaljnih strategija, najbolje se videlo u vreme ujedinjenja dve Nemačke. Za ljude iz Istočne Nemačke preko noći se

**RUKU POD RUKU
SA SOCIJALNOM
PRAVDOM:
Luiz Rurup**

promenio ceo svet. Za Fondaciju "Fridrih Ebert" to je značilo dugotrajan rad na političkom obrazovanju u tim pokrajinama, a najviše je posla bilo na polju političke orijentacije i kompetencija: "U FES-u je u to vreme vladala atmosfera vanrednog stanja. Nismo imali razrađenu strategiju, jer nismo mogli da znamo koje su potrebe ljudi i koja znanja i veštine su im u kom trenutku neophodne. Zato smo morali da oslušujemo stanje na terenu i potrebe, pa smo kao vatrogasci išli tamo gde su nas tražili", rekla je Rurup.

Do koje mere je kroz političko obrazovanje moguće postići zavidan nivo političke kulture, ilustruje primer koji je ona navela, da je rad FES-a rezultirao osnivanjem različitih udruženja i grupa koje zastupaju i unapređuju svoja prava, kao što je, recimo, udruženje podstanara. Međutim, Rurup je takođe ukazala i na tamnu stranu priče koja poslednjih godina sve više dolazi do izražaja: "Poverenje ljudi u političke elite iz godine u godinu opada, a sve je manji i broj građana koji učestvuju na izborima. Takođe, primetan je i latentni populizam. Nedavno je jedna političarka rekla kako je šezdesetih godina bio prisutan koncept Vilija Branta, kao automobila koji nas vozi u demokratiju, a danas nam je potrebno mnogo više takvih automobila."

STRANKE SE SVE
VIŠE OSLANJAJU NA
SOPSTVENE SNAGE

Partijske škole

Politika je kao planinarstvo

Osnivanju obrazovnih centara u okviru političkih stranaka ide naruku i novi zakon o finansiranju političkih aktivnosti, po kom su partije u obavezi da najmanje pet odsto svojih prihoda izdvoje za obrazovanje svog članstva

“Političko obrazovanje stanuje u političkim partijama”, reči su kojima je otpočeo panel na temu “Partijske škole, edukativni centri i fondacije”. Edukacija političkih kadrova donedavno je bila prepuštena različitim organizacijama, fondacijama i institucijama. Danas, političke partije se sve više osamostaljuju na ovom polju i osnivaju sopstvene edukativne centre. Osnivanju obrazovnih centara u okviru političkih stranaka ide naruku i novi zakon o finansiranju političkih aktivnosti, po kom su partije u obavezi da najmanje pet odsto svojih prihoda izdvoje za obrazovanje svog članstva. O aktivnostima i planovima svojih partija na ovom polju govorili su Tamara Tripić iz Demokratske stranke, Ana Segedinski iz Centra za obrazovanje Lige socijaldemokrata Vojvodine, Nemanja Stamenčić iz Centra za obrazovanje Socijaldemokratske partije Srbije i Dijana Vukomanović iz Fonda “Svetozar Marković” (Socijalistička partija Srbije).

Moderator panela o partijskim školama Nenad Čelarević iz Nacionalnog demokratskog instituta (NDI), rekao je u uvodnom izlaganju da je sve ono što su u Srbiji radile različite organizacije i fondacije vodilo ka tome da partije počnu da osnivaju sopstvene centre za obrazovanje. “U tome smo uspeli, ali posao još nije do kraja gotov”, rekao je Čelarević. Odredbu budućeg zakona o političkim aktivnostima o obavezni pet odsto za edukaciju, on je ocenio kao dobru, ali: “To je mali iznos, a meni je žao što nismo uspeli da primenimo nemački model, po kom partije iz svo-

jih budžeta izdvajaju sredstva za nezavisne organizacije koje se bave edukacijom.” Kao posebne probleme u vezi sa obrazovnim centrima unutar partija Čelarević je naveo, pre svega, to što njihovo osnivanje ide teško, jer stranačke centrale pružaju otpor, a na edukacije ne odlaze najkvalitetniji kadrovi, već se polaznici odabiraju po nekim drugim kriterijumima: “Seminari se doživljavaju turistički”, rekao je Čelarević.

Svoja iskustva učesnicima konferencije preneo je i Klaus Tovar, član predsedništva nemačke Socijaldemokratske partije i direktor partijske škole u “Vili Brant” kući. “Mi, kroz političko obrazovanje radimo na tome da stvorimo kancelara Nemačke za 2030. godinu.” Tovar je rekao da podsticanje podmlatka političkih partija znači umrežavanje buduće generacije, učenje političkog zanata i objašnjavanje da se u politici uspeva samo timski: “Govorimo im da su u politici kao planinari koji se penju uz planinu, gde zavise jedni od drugih, a svako od njih se drži za deo jednog, zajedničkog užeta.” Po njegovim rečima, politički zanat je moguće naučiti, ali osnove poziva političara nisu naučive, one se moraju živeti. “Političar mora da voli ljude, to je neophodno, a veština, ideologija i delovanje se uče.” Tovar je ovo pojasnio tvrdnjom da politika ne kvari karakter, već loši ljudi i loši karakteri: “Zadatak svake političke partije je samopročišćenje. Lenje, korumpirane i lažljive moramo nazvati pravim imenom.”

Vrednosti, znanja, veštine

Kriza morala i javni interes

Za diskusiju o balansu između znanja i veština u procesu političkog obrazovanja nije bio predviđen poseban panel. Umesto toga, ova tema se, kao jedna od glavnih, provlačila kroz izlaganja diskutantata tokom oba dana konferencije “Političko obrazovanje u demokratskoj tranziciji”. U smislu razmene mišljenja i ideja, ovo je sasvim sigurno bila najplodonosnija i najzanimljivija diskusija.

SONJA LIHT, FOND ZA POLITIČKU IZUZETNOST

Šta mi radimo...

Nedavno sam u Moskvi prisustvovala događaju koji me je naveo da počnem da preispitujem naš rad. Tamo je počela sa radom politička škola za 150 polaznika, koja se održava jednom godišnje. Između ostalog, u toj školi, istoričari predaju o istoriji Rusije u XX veku, sa akcentom na staljinizam. Nakon tih predavanja, učesnici su se javljali za reč, povređeni i potreseni. Redom su govorili da oni poznaju svoje očeve i dedove i da je teško poverovati da su oni mogli da počine tako stravične zločine. I sama sam imala priliku da pre dve godine, u istoj školi u Moskvi, sa polaznicima gledam projekciju filma *Katin* Anžeja Vajde, o zločinu koji su Sovjeti počinili 1940. u Katinskoj šumi u Poljskoj. Za vreme te projekcije u sali je vladala najstrašnija tišina koju sam u životu čula.

Ta dva događaja navela su me na razmišljanje. Mi se bavimo političkim obrazovanjem zato što smatramo da društvu treba vera u to da se politikom vredno bavi. Politika donosi najvažnije odluke u našim životima i zato, dići ruke od politike znači dići ruke od svoje budućnosti.

Međutim, što se više ovime bavimo, sve je manje časnih i kvalitetnih ljudi koji žele da se bave politikom, a otvaranje tog pitanja

je nemoguće bez govora o vrednostima. Zato pominjem Moskvu. Tamo predajem o multikulturalizmu u Evropi. Nakon mog izlaganja javila se za reč jedna mlada novinarka. Ona je pitala kako je moguće živeti sa Romima, ako se priča da oni jedu labudove iz kraljevskih parkova u Londonu, a u Francuskoj žive po crkvama. Moj odgovor njoj nije bio akademske prirode. Rekla sam joj da je na isti način Hitlerova propagandna mašinerija širila laži o mom narodu, govoreći da mese hleb od krvi beba. Drugačije na to ne može da se odgovori, ali ono što je mene zabrinulo jeste njeno pitanje. Na ovakve škole dolaze ljudi opredeljeni za demokratiju. Da nisu demokratskog opredeljenja, ne bi bili tu. Ako oni postavljaju ovakva pitanja, onda mi moramo da se vratimo na pitanja etike i morala, na vrednosni sistem.

MILJENKO DERETA, GRAĐANSKE INICIJATIVE

Treba nam obrazovna revolucija

Kada govorimo o odnosu vrednosti i veština, moram da napomenem da su veštine nešto što svi znaju, ali malo je onih koji nisu zaboravili javni interes. Često čujemo sintagmu “politički inte-

res” . Ovde je prekinuta veza između javnog i političkog interesa. Tačno je da mladi ne žele da se bave politikom. Ali, mislim da je ispravno reći da oni ne žele da se bave politikom na način na koji se to danas radi. Za mene je ključno da je vrednosni princip u politici važniji od veština. Svi su naučili da idu od vrata do vrata, ali nisu naučili da kompetentno i hrabro formulišu politike koje će zastupati.

Građanske inicijative se bave vrstom obrazovanja koja stvara kapacitet za održivost promena. Dakle, kako održati promene koje smo izazvali? Mislim da smo u tome delimično uspeali. Posle 2000. godine, uključili smo se u organizaciju nastave građanskog vaspitanja u školama, uvedenu kao protivtežu nastavi veronauke. Odnos države prema tom predmetu je tragičan, uspeali smo da održimo komunikaciju sa Ministarstvom prosvete samo zato što smo sami obezbedili sredstva za programe. Da toga nije bilo, ne bi bilo građanskog vaspitanja u školama, a to je jedini predmet u kom se pominje pojam građana i ljudskih prava.

Završio bih rečima Kena Robinsona, obrazovnog eksperta: “Mi pripremamo mlade za budućnost za koju ne znamo kako će izgledati. Nemoguća je reforma obrazovanja, moguća je samo obrazovna revolucija.” Mislim da nam je u političkom obrazovanju potrebna revolucija.

MILOŠ ĐAJIĆ, CENTAR MODERNIH VEŠTINA

Trebaju nam veštine

Nisam zagovornik teze da nam veštine u političkom obrazovanju više nisu potrebne. Internet i nove tehnologije napreduju velikom brzinom, a njihova upotreba u Srbiji raste svakodnevno, kao i primena u političkom životu. Nove tehnologije zahtevaju nove veštine i zato potreba za njima ne prestaje.

Osim toga, u svom radu primećujem da kad god se dese lokalni izbori, Srbija dobije novu političku elitu. Ono što predstavlja problem jeste da se kroz naše programe susrećemo sa ljudima

koji na izborima dolaze na funkcije, a ne poznaju sistem lokalne samouprave, prvi put se susreću sa njim i ne znaju šta im je tačno posao.

**BOŠKO KOVAČEVIĆ, OTVORENI
UNIVERZITET, SUBOTICA**

Vibrirajući pojmovi

Problem znanja i veština postaviću na sledeći način: dobar stolar ne mora da bude dobar čovek, ali dobar političar mora. Na moralizaciji politike potrebno je uložiti mnogo snage i imaginacije. Iznutra, politika mora da počiva na kulturnim modelima i obrascima, što znači da akcenat treba da bude na znanjima, a ne na veštinama. Pitanje kako doći do znanja koja mogu da se koriste u političkom delovanju značajno je i za teorijska promišljanja. Potrebno nam je temeljno redefinisavanje pristupa radu na angažmanu građana, da nam se ne bi ponavljala situacija u kojoj je politika prokazana sfera. To otvara jedan sasvim drugačiji pristup političkom obrazovanju. Kod nas je čitava priča o veštinama svedena na instruiranje ljudi za ispunjavanje procedura. Te deonice su savladane, a sad moramo da radimo na sadržaju politike.

Kada posmatramo vokabular na našoj političkoj sceni, vidimo velike pojmovne deficite i zloupotrebe, što je indikator stanja svesti i vrednovanja aktivizma kod nas. Na političkoj ravni, imamo problem sa takozvanim “vibrirajućim” pojmovima. Demokratizacija, evropeizacija, održivi razvoj... Te pojmove svako koristi kako hoće i svodi ih na ono što odgovara njegovom političkom interesu. Kod mladih elita uočavam da iskreno veruju da je ono što je njihov politički interes, ujedno i društveni interes, u njihovim očima. Mi možemo, koliko god hoćemo, da pozivamo ljude na moralnost. Međutim, notorna je istina da nema pluraliteta bez vladavine prava. Hajde onda da ojačamo temelje vladavine prava, da bismo mogli da radimo na moralitetu. ▶

Mnogo dobre volje

Organizacije koje se bave političkim obrazovanjem u regionu okupile su se na panel diskusiji o regionalnoj saradnji. Cilj diskusije bio je da se utvrdi mesto u regionu na kom se nalazi Srbija u oblasti političkog obrazovanja i šta je do sada urađeno. Takođe, učesnicima panela svoj rad prezentovali su predstavnici organizacija iz regiona koje se bave političkim obrazovanjem. Svi uvodničari panela saglasili su se da je učvršćivanje regionalne saradnje i tešnje povezivanje organizacija dobra ideja i da je to jedan od glavnih zadataka u budućnosti. Govoreći o regionalnoj saradnji u budućnosti, Tamara Petrović iz Centra za studije socijalne demokratije rekla je da je to svakako dobra ideja i da treba raditi na njenoj realizaciji, zato što je to potrebno, a ne zato što je nečime uslovljeno: “Ne bih volela da naša saradnja bude nekakav uslov za nešto drugo u oblasti politike. Ako nam se ona postavi kao uslov, trebalo bi da svi preispitamo svoju ulogu.”

NACIONALNI DEMOKRATSKI INSTITUT

Dijalog na život i smrt

CIVILIZOVANO
NESLAGANJE:
Ana Radičević

Ana Radičević iz Nacionalnog demokratskog instituta (NDI) rekla je da je do sada na ovom planu urađeno mnogo, naročito u saradnji sa Demokratskom strankom i drugim strankama u Srbiji koje neguju socijaldemokratsku orijentaciju. Zajedno sa njima, negde tokom 2007. godine, prema njenim rečima, NDI je uvideo da je politička edukacija na planu veština u Srbiji u velikoj meri realizovana, da postoje organizacije, centri za edukaciju, ali “i sami smo procenili da su vrednosti zanemarene”. Radičevićeva je dodala da je osim vrednosti zanemareno i pitanje kako se vrednosti i ideologije reflektuju na praktičan rad: “Mi radimo i sa liberalima, a u manjoj meri i sa strankama konzervativnog opredeljenja. Nedavno je sa univerziteta u Ljubljani izašla prva generacija studenata koja je tokom školovanja učila kako se pišu praktične politike.” Prema njenim rečima, NDI namerava da nastavi sa sadašnjim kursom akcije, a u političkom obrazovanju podjednako su bitni i znanja i veštine. “Postoji nešto o čemu ne govorimo dovoljno, a to je nedostatak demokratske tradicije i kulture dija-

loga. To nas dovodi do toga da nam debate izgledaju kao da su pitanje života i smrti. Ili ne kažemo sve što imamo, ili se konfrontiramo preko mere”, rekla je Radičevićeva i predložila organizacijama koje se bave političkim obrazovanjem da na planu veština, ubuduće više pažnje posvete veštini debate i izražavanju neslaganja na civilizovan način.

PROGRES INSTITUT ZA SOCIJALDEMOKRATIJU, MAKEDONIJA

Popuniti političku prazninu

ZAINTERESOVATI
NEZAINTERESOVANE:
Aleks Spasov

Aleks Spasov iz makedonskog Progres instituta za socijaldemokratiju, koji radi pri Socijaldemokratskom savezu, rekao je da Makedonija, za razliku od ostalih bivših jugoslovenskih republika, dugo nije imala nacionaliste na vlasti, nije imala rat, a politike koje su sprovedene bile su liberalne. “Mi smo nastali kako bi se popunila praznina na političkoj sceni koja nije imala nijednu socijaldemokratsku organizaciju”, rekao je Spasov. Progres institut se bavi političkim obrazovanjem, pa u okviru ove organizacije funkcioniše Politička akademija, sa interkulturnim učenjem i di-

jalogom i učenjem veština kao što su odnosi sa javnošću i medijski treninzi. Osim toga, ova organizacija se bavi i pisanjem praktičnih politika i istraživanjem javnog mnjenja. Iako je Progres institut afiliran Socijaldemokratskom savezu, on nije deo stranke. Spasov objašnjava da je takva odluka doneta da bi Institut imao neophodnu autonomiju u radu, ali i da bi imao pristup društvenim grupama koje imaju negativan stav o politici, kako bi mogao da ih zainteresuje i uključi u politički aktivizam.

PERPETUUM MOBILE, BIH

Kompromis nije gubitak

NI 50 AKADEMIJA NIJE DOVOLJNO:
Bojan Trninić

Prema rečima Bojane Trninić, raditi na političkoj edukaciji u Bosni i Hercegovini znači pripremati političare za 16 nivoa vlasti, koliko ih ima u BiH. "Nama 50 akademija ne bi bilo dovoljno da odgovori na potrebe. Međutim, uz još tri-četiri organizacije sličnog tipa, radimo već pet godina i jedina smo akademija koja saraduje sa svim političkim partijama u BiH." Akademija ima naučni deo, jer u BiH ne postoji fakultet koji obrazuje političare, a u praktičnom delu se bavi razvijanjem veština potrebnih za bavljenje politikom. Trninićeva je rekla da oko 30 odsto polaznika akademije zauzima visoke funkcije u BiH: "Naročito smo ponosni na to što razvijamo veštinu komunikacije. U našem društvu kompromis se smatra gubitkom, a znamo da nije tako." Ona je dodala da su programi akademije primenljivi u čitavom regionu i da bi rado podržali osnivanje regionalne akademije. Jedna od posebnosti Perpetuum Mobile političke akademije je i ta da se, za razliku od većine institucija ovog tipa, ne finansira iz donacija i fondacija, već političke stranke izdvajaju sredstva za edukaciju svojih kadrova.

FONDACIJA NOVO DRUŠTVO, HRVATSKA

Konkretna politika

Fondacija Novo društvo osnovana je 2004. godine. Milan Živković iz ove organizacije rekao je da je to bio odgovor na potrebu hrvatskih socijaldemokrata koji su shvatili da moraju više da se orijentišu na konkretne politike: socijalnu, obrazovnu, ekonomsku itd. "Kada su te teme na dnevnom redu, kad god se o njima javno raspravlja, socijaldemokrate u Hrvatskoj dominiraju", kaže Živković: "Potreba za političkim obrazovanjem javlja se kako bi

POLITIKA BEZ JAVEN RASPRAVE GUBI SMISAO:
Milan Živković

se što više ljudi uključilo u javnu raspravu o konkretnim politikama. Bez javne rasprave, one gube smisao. Ako govorite o reformi obrazovanja, u javnu raspravu morate uključiti nastavnike, morate čuti njihove potrebe. Ako im dođete sa gotovom reformom, oni će imati osećaj da im je nametnuta." Živković je rekao da mediji u Hrvatskoj nisu zainteresovani za diskurs o javnim politikama, pa je zato potreban alternativni pristup, direktno obraćanje građanima: "Otuda potreba za političkim obrazovanjem, da bi građani vladali pojmovnim aparatom za diskusiju o javnoj politici i da bi se povećao broj kompetentnih učesnika u javnoj raspravi."

CENTAR ZA GRAĐANSKO OBRAZOVANJE, CRNA GORA

Probiti barijeru

CIVILNI SEKTOR JE KONKURENCIJA:
Daliborka Uljarević

Prema rečima Daliborke Uljarević iz Centra za građansko obrazovanje, značaj neformalnog političkog obrazovanja je u Crnoj Gori dugo bio zapostavljen, a tek onedavno se primećuje njegov uticaj na aktuelne političke događaje: "Naš glavni problem je što većina političara misli da im dodatna znanja nisu potrebna. Kada smo počeli sa radom 2002, naš glavni zadatak bio je da im pridemo tako što ćemo im objasniti da treba da se uključe, a da istovremeno vodimo računa da ih ne uplašimo stavom da ne znaju sve." Uljarevićeva je rekla da u Crnoj Gori mnoge stranke imaju tela zadužena za obrazovanje, ali ona ne funkcionišu. Nijedan predsednik neke stranke nikada nije imao protivkandidata na unutarstranačkim izborima, što govori o tome koliko se malo radi na kritičnosti i aktivizmu: "Osim toga, i na civilni sektor se gleda kao na nekakvu konkurenciju političarima, jer izbacuje sveže ideje."

FONDACIJA FRIEDRICH EBERT

Opšte informacije

Fondacija "Friedrich Ebert" osnovana je 1925. godine kao političko nasleđe prvog demokratski izabranog predsednika Nemačke, Friedricha Eberta. Socijaldemokrata Ebert, koji se od zanatlije uzdigao na najvišu državnu funkciju, podstakao je osnivanje Fondacije sa sledećim ciljevima:

- političko i društveno obrazovanje ljudi svih društvenih slojeva u duhu demokratije i pluralizma
- stipendiranje mladih, nadarenih studenata i podrška u istraživačkom i naučnom radu
- doprinos međunarodnoj komunikaciji i saradnji

Fondaciju "Friedrich Ebert" su nacisti zabranili 1933. godine, a 1947. je ponovo počela sa radom i do danas sledi svojim brojnim aktivnostima tada postavljene ciljeve.

Kao privatna, kulturna i institucija od javnog interesa, sledi ideje i vrednosna načela socijalne demokratije.

Od samog osnivanja Fondacija se zalaže za međunarodnu saradnju i osniva svoje kancelarije u preko sto zemalja sveta dajući doprinos razvoju pluralizma, pravne države, socijalne pravde i nenasilnom rešavanju konflikata u državi i društvu. "Friedrich Ebert" fondacija je privatna, kulturna i institucija od javnog interesa, koja sledi ideje i vrednosna načela socijalne demokratije i radničkog pokreta. Deluje širom sveta aktivnostima u duhu prvog predsednika Nemačke Republike, gospodina Friedricha Eberta.

Zadaci fondacije su:

- političko i društveno obrazovanje kao sistem za prenos demokratskih vrednosti i stavova
- podrška međunarodnom razumevanju i partnerstvu sa zemljama u razvoju
- podrška studentkinjama i studentima, talentovanim za nauku i angažovanim u društvenim aktivnostima, kao i novim generacijama naučnika i naučnica iz zemlje i inostranstva
- naučni i istraživački rad
- podrška kulturi i umetnosti

Partneri Fondacije "Friedrich Ebert" su sindikati, nevladine organizacije, udruženja građana, istraživačke i edukativne

institucije, građanski pokreti, organizacije civilnog društva, parlamenti, državne institucije i međunarodne organizacije. Težišta rada svih kancelarija fondacije odgovaraju i posebnim potrebama i zahtevima lokalnih partnera. Obrazovanje, savetovanje ili razmena iskustava sprovodi se uz pomoć eksperata ili ekspertskih grupa na edukativnim skupovima, konferencijama, seminarima, radionicama, javnim tribinama. U zemljama istočne i jugoistočne Evrope tematski okviri obuhvataju, između ostalog, demokratizaciju društva, ekonomski oporavak i proces privredene i političke integracije u Evropsku uniju.

Međunarodna saradnja

Međunarodna saradnja spaja Fondaciju Friedrich Ebert sa partnerima u preko sto zemalja sveta.

Cilj ove saradnje je podrška većoj participaciji, pluralizmu, pravnoj državi, socijalnoj pravdi i nenasilnom rešavanju konflikata, kako u državi tako i u društvu. Partneri Fondacije su sindikati, udruženja, istraživačke i obrazovne institucije, građanski pokreti, organizacije civilnog društva, ali i parlamenti, institucije vlasti i međunarodne organizacije.

Oblasti rada su u koheziji sa potrebama lokanih partnerskih organizacija. Obrazovanje, savetovanje i razmena iskustava sprovode se putem saradnje sa ekspertima, organizovanjem konferencija, seminara, okruglih stolova i radionica. Spektar tema prostire se od demokratizacije u mnogim zemljama Afrike, Azije i Latinske Amerike, do tranzicije u srednjoj i istočnoj Evropi i problema ekonomske i političke integracije u Evropi i širom sveta.

Fondacija u Srbiji

U Srbiji Fondacija "Friedrich Ebert" radi od 1996. godine podržavajući razvoj civilnog društva i demokratizaciju društvenih struktura kroz seriju projekata. Partneri Fondacije na ovim prostorima su, pored ostalih, sindikati, nevladine organizacije, naučne ustanove, slobodni mediji, politički edukativni centri itd. Fondacija u saradnji sa svojim partnerima organizuje edukativne skupove, seminare, okrugle stolove, konferencije, tribine, publikuje i promovise časopise, naučne studije i istraživanja. Potpomaže uspostavljanje dijaloga između različitih etničkih grupa, političkih partija i sindikata, nenasilno rešavanje sukoba, uspostavljanje dijaloga i saradnje, i pruža podršku društvenim institucijama (fakultetima, institutima, školama) u njihovom naučnom radu.

Friedrich Ebert Fondacija,

kancelarija u Beogradu, Dositejeva 51, 11000 Beograd

tel/fax: 011/3283-294 3283-285 3283-271, e-mail: fes.bgd@fes.rs

www.fes.rs